

SADO-MAZOHISTIČKE USPOMENE

Miodrag Kajtez

MIODRAG KAJTEZ je rođen 1962. godine u Novom Sadu. Objavio je 1987. g. »PODŠIŠAVAJUĆI SE«, a 1989. g. »NEMOĆ«.

Jan. Jedan. Ovako se privida Kosti Beljašinu: na njegovoj razmeštenoj postelji (što je, samo po sebi, bilo nešto sasvim uobičajeno, pa, prema tome, i bez presudnog uticaja na suštinu i zanimljivost stvari) — nežna kontura, pojačana emulzijom stepena finoće biljnog mleča, a priori izdašnog ženskog tela, čemu se nema šta prigovoriti.

dva. Kosti Beljašinu se odmah zatim ukazuje i sekundarno svojstvo prividenja: nimalo zanemarljiva pokretljivost te putenosti. I... ovim kao da je bio ispunjen preduslov za mutne akcije još mutnijeg smisla, ni od koga kontrolisanog smisla, čemu je i suviše kasno prigovarati.

tri. Evnusi, uzbuna! Kada iz harema nestane odaliska, digne se velika uzbuna. Jedna nepouzdana odaliska. Takva-kakva — je prvo u tišini, sa oprezom, nekako prefrigano, kao da se usput obezbeđuje od svih mogućih smicalica, priprema svoj vrat pa tek onda podigne glavu. Dok sve to traje, zemljina teža privremeno preoblikuje dve a posteriori blede dojke i trbušić. Da li se takvim poštovanjem prirodne zakonitosti želela na bezbolan način obelodaniti intimna korespondencija između zakonja i bezakonja.

četiri. Relativno dugo i savesno zanima se Kosta Beljašin atrakcijom od koje ne baš da mu je bivalo bolje, ali je izvesnu lagodnost ipak osećao: dolazila je, može biti, od saučesničkog utiska da se to, to prividenje pred njim ne obeznanjuje premijerno, da ga je, u neku ruku, pak on sam, eto ponekad, ostavljao u svojoj ložnici, gde je ono poslušno čekalo, i gde se on redovno vraćao. Takve relacije podrazumevale su obostrano odsustvo bilo kakvih afekcija.

pet. O, miloin ignoracije! O, blagodeti i slasti progresa! Kako god zamisliš i poželiš, na primer: emfatično skinuti pa odložiti šešir na čiviluk, to i uraditi, petostruko podvrtnuti rukave košulje, i to uraditi, otpakovati novi medicinski sapun iako stari nije potrošen, to uraditi sa posebnim zadovoljstvom, sasvim eksploata-torski izvršiti još hiljadu neromantičnih, evnuških pritisaka na prividenje.

šest. Ali kako ni omanja zver tako ni Kosta Beljašin nije bio nezasić. Jesu li mu, dakle, dozlogrdile blagodeti progresa i ignoracije kakve mu je priuštilo prividenje, ili je posredi bilo nešto drugo, uglavnom, u svojoj nepobitnoj prirodi i nemoći spram nje. Kosta je odlučio da upali lampu.

sedam. Dok je u igri žmurke čekao da ga zaslepljenost od iznenadne svetlosti prođe (u

šta nije sumnjao), kao da nadoknađuje neko vreme, svukao je sve sa sebe, a potom je na umivaoniku napipao stari sapun, i uzeo ga je, pripremljen da se počasti tom teorijskom blagotvornošću. Oštećena koža se nečemu nadala i Kosta je započeo neobično profesionalno sapunjanje. Naizmenično je stvarao i spirao sapunicu, nije zapostavio nijedan delić tela, naročito se trudeći oko nedohvatljivih mesta, u čemu se uvežbanost i ogledala. Jedino je Kostin sve veći umor donekle komplikovao stvar.

osam. U međuvremenu, u postelji Koste Beljašina, gošća se uzdržavala ili iz razloga konvergencije ili je bila znatiželjna da proveri hoće li se njen domaćin došetiti nečega, neke ne bogzna kako bitne, neke melodramatične ljubavne priče, nečega čega se, ruku na srce, i pod najpovoljnijim okolnostima ne bi mogao došetiti, ne, ne, ne takvih sado-mazohističkih uspomena.

devet. Gošćinom povlašćenom položaju, dakle, nije trebalo nikakvo pojačanje.

deset. Kao kada se pokvari mehanička lutka i iz nje, deziluziono, izleti veoma važna, do tada od pogleda skrivena, pokretačka opruga... I dogodilo se. Samo za početak, po Kostinom nezamisljivom jastuku pružio se soćan, ljubicašt i težak jezik.

jedanaest. Zapostavljene oči Koste Beljašina opet su se otvorile u igri žmurke. Oh! Ispustio je sapun i istovremeno priljubio nos uz ogledalo nad umivaonikom. I neznatna maglica koju je stvarao njegov uzdržani dah ometala ga je da se do kraja udubi u ono što je ugledao, pa je nosom škripao tamo-amo po hladnoj površini. Bez obzira na to koliko je prizor bio zabrinjavajući, Kosta je nestrpljivo (ali tiho), prizivao duh kućnog berberina, da mu taj duh pod zgodnim uglom podmetne i on pomoćno berbersko ogledalce, da on tu još nešto proveri. Sebe. Kako prihvatiti da stojiš go pred nekim ko je upečaljiviji od senzacije lažnog skeptika.

dvanaest. Onaj savršeni izolator akustičkih obmana, ona žitka supstanca finoće biljnog mleča iz haremske drogerije, u pozamašnom sloju štutila je i njen jezik, i taj je jezik pronalazio čudan interes da se, kao iz dosade, čas sporo i sa visine razvlači po Kostinom jastuku, postelji, čas da se za iznenadnim elanom razmetljivo i kao u grču ili nikako drugačije nego pod oprugom — uvuče pa opet isplazi. Ubrzo se i celo telo žene uskomesalo i propagatorski nečujno usmerilo na napuštanje postelje i na četvoronožno približavanje, koje ne trpi prigovore. Kostil! Kostil!

trinaest. Kosta Beljašin je stajao: go, gladan i hladne stražnjice.

četnaest. Je li se ta sveopšta parodija odnosila na njega. Je li mu se sada verno vraćala kao bežno modifikovano podsećanje.

petnaest. I dalje je pratio ono što se dešavalo, pretposljednji metod, očekujući da će joj svetlost lampe u jednom trenutku već preseći put. Time bi se sve završilo bez nepotrebnog rizika i preglednjavanja. Međutim, ona je stigla i zaustavila se u njegovom podnožju. Uz sva znana i neznanja dovijanja kontrolnog pogleda, potpuno mu je izmakla.

šesnaest. Gošća je znalacki koristila svoj povlašćeni položaj.

sedamnaest. Njušila ga je i toplo i nežno i poverljivo. Pošto mu se, zbog nečega sa olakšanjem, učinilo da sam sebe te večeri više ne može da zbrine, dopustio joj je i da ga pogurkuje, što je činila prepoznatljivo nežno. Poverovao joj je kao staroj naložnici pred kojom više nema nikakvih tajni i kojoj se laka srca prepušta. Neka oseti koliko je umoran. Neka oseti da je zahvaljujući njoj odjednom zaboravio na glad.

osamnaest. Kosta Beljašin nije imao ni najmanji razlog da se usprotivi novom rasporedu: ležao je na svojoj postelji, opružen i pospan; ona se smestila podno njegovih nogu, sklupčala se, da mu neko vreme ne smeta. (Zašto bi postavljao pitanje koliko dugo vreme, ona je to bolje znala.) Pazila ga je na sve poznate načine.

devetnaest. U još jednom mraku u igri žmurke... Dobio je utisak sa mu stetoskopom osluškuj stomak. Kada ga je nešto u tom predelu i pecnulo, načas je pogledao: štrpnula je komadić od — njegovog — tela — odvojene — kožice, liznula je to ružičasto parčence, pa ga je, sa osmehom znalca, vratila na mesto. Kosta je skrstio ruke ispod glave i duboko udahnuo.

dvadeset. Sve se odigralo, tako reći, u rukavici. Niti je postao odmorniji niti umorniji. Nekoliko kružnih pokreta njene glave nad njegovim telom, kao hvatanje zaleta. Krajevi duge, talasaste kose udarali su ga po očima. A onda su joj se otkrila razvaljena usta spremna za krik koji je izostao. Rupa je zamenila čitavo lice čuvajući ga od prepoznavanja, lice sa poternica za životom. Ramena su joj se izduvala, ustala je sa njega, izvukla se iz kreveta i lopovski se iskrala iz sobe vukući noge.

(Odlomak)

USPUTNA PRIMEDBA ČITAOCIMA

Poslednja predratna generacija prozних pisaca pojavila se u srpskoj književnosti neposredno posle mlade srpske proze, generacije okrštena temporoatributivno krajnje neumesnim određenjem. Slična neumesnost može da važi i za imenovanje nekoga ili nečega predratnim, no, nesavršenost, tipologija pokatkada zna biti i namerna, uverena u ispravnost vlastite nepreciznosti. Tačno može biti jedino to, da neko pišući u vreme od pre rata, nije niti imao pojma da će to njegovo pisanje neko drugi povezivati sa ratom, pa makar to bilo i preko odrednice predratna. Ostala određenja su nedvojbeno, proza, sprska, mlada. Ovo mlada je, naravno, i razumljivo i nužno, mlada od mlade. Inače, ne odveć mlada. Njeni pripadnici po rođenju pripadaju sedmoj dekadi ovog stoleća, a po vremenu objavljivanja svojih prvih knjiga, kraju devete i početku desete dekade. Ukoliko kao generacija, ili bilo kako drugačije budu ostavili traga u istoriji srpske književnosti, verovatno će je povezivati, (što se već i u ovom tekstu primjećuje) sa prethodno m proznom generacijom — mladom srpskom prozom — po sličnostima, razlikama, širenju koncepta koji to ni slučajno nije, po kontekstualnoj korespondentnosti sa ostalim segmentima postmoderne, ali i po nekim autohtonim obeležjima za koja sa zanimanjem očekujem ono u šta bi se mogla izroditi. Nastanak ove panorame u mnogome je dužnik utiska da sve ono što se pojavilo nakon mlade srpske proze (samosvojne i kritički dobro promišljene generacije koju čine sada već etablirana imena srpske književnosti — Svetislav Basara, Sava Damjanov, Franja Petrinović, Đorđe Pisarev, Mihajlo Pantić, Miroslav Toholj, Predrag Marković, Radoslav Petković, Milenko Pajić, Vladimir Pištalo, Nemanja Mitrović, Mileta Prodanović, Sreten Ugričić) ostaje nesistematizovano i u dobroj meri književno-kritički nevalorizovano. ●●●

Nenad Šaponja